

Hunderåd med potensiale for katastrofe

av **Gry Løberg**, MSc Companion Animal Behaviour Counselling, Manimal, Akershus og **Randi Helene Tillung**, M.Sc i atferdsbiologi, Fjellanger Hundeskole AS, Hordaland

I mange år har dedikerte og kunnskapsrike hundefolk arbeidet for å opplyse og spre kunnskap om korrekt hundetrening i Norge. De tradisjonelle treningsmetodene med tvangsmidler og fokus på underkastelse, har blitt erstattet av faglig anerkjente metoder basert på belønning og forståelse av hundens naturlige atferd. Norge er svært langt fremme når det gjelder holdninger til dyr og utmerker seg positivt innen treningsmetoder og resultater i hundesport.

Hunder holdes i dag hovedsakelig som en del av familien og er til stor glede og nytte for voksne og barn. Dette gjensidige forholdet gjenspeiles i at folk oftest velger treningsmetoder som fremmer samspill og harmoni mellom hunden og familien. Det finnes mange samvittighetsfulle og kompetente hundeeiere i Norge. Mange av disse ser på TVNorge-programmet, Hundehviskeren, med Cesar Millan med skrekk og gru.

I dette programmet er det før hver treningsomgang en tekst som advarer mot å bruke metodene på egenhånd, men heller søke profesjonell hjelp. Dette alene kunne tjene som et rødt lys for TV-selskapene som vurderer å kjøpe inn dette programmet. Men når man ser nærmere på programmet bør det være tydelig at metodene med kvelning, klyping, ydmykkelser og trusler ikke hører hjemme i noe ordentlig hundehold eller egner seg som helgeunderholdning. National Geographic Channel er ved flere anledninger tilskrevet av internasjonalt kjente fagpersoner innen atferd og veterinærmedisin. Disse ber om at programmet stoppes og uttrykker bekymring for at Cesar Millans metoder vil skape alvorlige skader på hunder og farlige situasjoner for de som forsøker ut metodene. Spesielt er de bekymret over at barn skal kopiere denne voksenatferden og bli alvorlig skadet.

Farlige og inhumane metoder

Hvis vi ser nærmere på innholdet i programmet blir det straks klart at Millan tilbyr én eneste forklaring på hvorfor hunden har problematferder. Forklaringen er at eier er for ettergivende og må være mer dominant. Millan bruker uttrykk som å utstråle energi overfor hunden og være mer autoritær. Han gjør en grundig jobb med å påføre hundeeier skyldfølelse og skam for at de ikke kan håndtere hunden på en "skikkelig" måte, og plasserer seg selv i rollen som den som kjapt kan fikse problemet.

Tiltakene er basert på at Millan bruker sterke ubehag som kvelning med renneløkke, spark, klyp, truende gester, rykk i strupelenke og å tvinge hunden inn i unaturlige positurer. Nesten-besvimelser og utmattelse er også noen av metodene. Som halsbånd bruker Cesar Millan sitt eget produkt som er designet for å brukes høyt oppunder strupen slik at det påfører hunden betydelig ubehag i form av kvelningsfornemmelser.

Situasjonene er satt opp slik at hunden har liten mulighet til å mestre kravene og Millan utsetter hunden for så sterke fryktpåkjenninger at den reagerer med å bli

passiv eller unnvikende. Millan diskuterer ikke viktige forklaringer som manglende sosialisering, sykdom, helse, genetikk, tidlige erfaringer, traumatiske opplevelser, aktivisering eller boforhold. På beleilig vis overser han tydelige symptomer på frykt.

Bra TV, men hva med Emily?

På YouTube finnes flere klipp hvor vi kan gjøre atferdstudier på hunder som utsettes for sterk frykt og utmattelse. Vi kan f.eks se nærmere på klippet om Emily og Nikki (<http://www.youtube.com/watch?v=uAJkFhOw6p4&feature=related>).

Emilys eiere har tatt kontakt fordi de har problemer med å holde Emily under kontroll når hun møter andre hunder. Før treningen lar Millan en hund passere på ca ti meters avstand. Hundekyndige vil se at Emily ikke umiddelbart ser aggressiv ut og har lav, logrende hale, tilbaketrukne lepper, åpen munn og en høyfrekvent og pipende bjefing som lekende hunder ofte har. Selv om hun ellers er en omgjengelig hund, forklarer Millan, basert på at hun er en "gladiatorhund" av rasen Pitbull, at hun er svært farlig og kan komme til å drepe eller lemleste.

Treningskravet til Emily er at hun skal passeres av en annen hund på 5 meters avstand, mens hun selv skal sitte helt i ro med en stram løkke øverst på strupen. Emily blir under denne uvante behandlingen urolig og strupebåndet blir ytterligere strammet. Millan heiser henne raskt opp og ned med båndet slik at hun mister fotfestet. Påkjenningen gjør at Emily forsøker å bite hånden som holder i båndet. Millan dytter Emilys hode fra seg slik at strupeløkken strammes enda mer. Når hun kjemper for å få puste blir hun endevendt og lagt i bakken, mens det skummer av munnen hennes. Den videre treningen er at hun skal gå tett ved den andre hunden. Millan strammer da renneløkken slik at hun knapt har fotfeste på frambeina og vi hører gurglelyder og desperate forsøk på å få luft. Det hele ender med at hun blir så engstelig, i løpet av de 6 minutter han avser til treningen, at de ender opp i en kamp som for henne handler om liv og død. Millan må bruke hele sin styrke for å få lagt henne i bakken og strammer båndet så hardt at hun blir passiv og apatisk av luftmangelen. Emily ligger langflat og utmattet på bakken. Med dette avslutter Millan "treningen", og forklarer at tiltaket var nødvendig fordi Emily var aggressiv.

Vi kan med egne øyne se at aggresjonen er rettet mot Millan selv og er et resultat av luftmangel pga renneløkken hunden har rundt halsen og mangel på muligheter for å mestre situasjonen. Slik trening gir en reell fare for alvorlige bittskader på folk, og fysiske og psykiske skader på hunden. Selv om man bruker metodene hans på en teknisk korrekt måte for å fjerne symptomene på problematferd, vil man ikke kunne endre selve årsakene til problemet. Slik håndtering kan utløse andre atferdsproblemer, som aggresjon mot folk, og man kan risikere å fjerne viktige forvarslar før biting.

Millans skitne triks gir en illusjon av kontroll over ekstreme atferder. Til dels utløses utageringen og de farlige atferdene faktisk direkte av treningen. Hans påstander om at man må utøve "dominans" ved voldelige teknikker, og en rekke av hans andre salgstriks, er fjernt fra den vitenskapelige kunnskapen vi har om atferd og læring hos dyr. Cesar Millan selv har overhodet ingen utdannelse i hunde- eller atferdsfag, men er yndet for sin forenklete, populistiske og arrogante fremtoning på TV.

Holdninger i det norske samfunn

Dagens dyrevernlov blir erstattet av ny lovgivning til neste år. Men selv i den gamle loven er treningsmetoder regulert i § 8. Her slås det fast at det er forbudt å dressere dyr på en slik måte at det kommer *i fare* for å lide eller bli skremt unødvendig. Forbudet mot å kvele, true og risikere å skremme hunder finnes altså allerede.

Mer interessant er det at *formidlere* av slike treningsmetoder etter den nye dyrevelferdsloven vil bli stilt til ansvar. I § 8 er det slått fast at dressur- og treningsmetoder skal ivareta hensynet til dyrets velferd. I tillegg til dyreholder og andre som håndterer dyr, legges det et ansvar på den som omsetter varen. I Hundebjørerens tilfelle er de ansvarlige TV Norge.

I § 25 er det videre påpekt at dyr under trening ikke skal utsettes for fysiske midler som gir negative stimuli i form av smerte og ubehag, eller som kan medføre mentale endringer eller skader. Det er også fastsatt rapporteringsplikt for samtlige som blir kjent med situasjoner der stell av dyr svikter. Hundebehandlingen som anbefales av Cesar Millan, er utvilsomt i strid med gjeldende og kommende lovgivning og vi bør alle føle en plikt til å rapportere slike avvik inn til Mattilsynet.

Rådene som formidles gjennom TVNorge-programmet er inhumane, farlige og utdaterte. De er i strid med kjent kunnskap og med de holdninger som det satses på i det norske samfunnet. Etter vår vurdering oppfordrer rådene til brudd på gjeldende og kommende lovgivning. Vi registrerer med vantro at hunder kommer til konsultasjoner med nakkebrudd, sprenge blodkar i øynene, skader i halsregionen, generalisert og ekstrem frykt og farlig aggresjon etter praktisering av disse og lignende metoder.

Med samvittighetsfulle, bekymrede og kompetente hundeeiere i ryggen henvender vi oss derfor til TVNorge med et krav om at programmet tas av skjermen umiddelbart.

Vi stiller med dette denne teksten til fri disposisjon for alle som ønsker å formidle budskapet til sine hundevenner, kunder eller medlemmer, så fremt forfatterne blir sitert korrekt.
